

ชื่อเรื่อง	ภาษาศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ : ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์
ผู้วิจัย	ทัตจยศพล ธนธวานันท์, โสภิตา ถาวร, สุธิดิตา สวณประดิษฐ์, จุมพิต ศรีวัฒนพงศ์
หน่วยงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ทุนอุดหนุนการวิจัย	ทุนสนับสนุนงานพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การแปรตามภูมิภาคของวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 ถิ่น รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบและจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และภาษาไทซิ่นจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทย ตลอดจนจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทซิ่น ผลการวิจัยพบว่า ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นในจังหวัดเชียงใหม่มีการแปรไปตามภูมิภาคออกเป็น 3 รูปแบบ คือ ระบบวรรณยุกต์หลักจำนวน 6 หน่วยเสียง (B123-4) และระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และแบบที่ 2 จำนวน 5 หน่วยเสียง (B-merge) ลักษณะเด่นที่ทำให้เกิดการแปรของระบบวรรณยุกต์คือการรวมเสียงของวรรณยุกต์ B และ B=DL ในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และการรวมเสียงของวรรณยุกต์ C123 =DL4 ในระบบวรรณยุกต์หลักและระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 การแปรของสี่ลักษณะหลักของวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นตามถิ่นพบในวรรณยุกต์ที่ 1 (A12) วรรณยุกต์ที่ 3 (B1234) และวรรณยุกต์ที่ 5 (C123/DL4) ส่วนการแปรของสี่ลักษณะย่อยของวรรณยุกต์พบในวรรณยุกต์ทุกเสียง การแปรตามภูมิภาคของวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นจังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือเกิดจากการสัมผัสภาษาซึ่งจัดเป็นปัจจัยภายนอกภาษา และมีแนวโน้มว่าภาษาที่มีผู้พูดจำนวนมากว่า ดังเช่นภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ และภาษาไทยใหญ่เมืองเชียงตุงจะมีอิทธิพลต่อภาษาไทซิ่นในถิ่นต่าง ๆ ที่มีผู้พูดจำนวนน้อยกว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบและจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นเมืองเชียงตุงในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และภาษาไทซิ่นจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทย พบระบบวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นจำนวน 8 ระบบวรรณยุกต์ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มโดยใช้เกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับ DL ออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 BDL123-4 กลุ่มที่ 2 BDL1234 และกลุ่มที่ 3 B1234, DL123-4 และใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง รวมทั้งนำเสนอผลการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทซิ่นในรูปแบบที่ภาษาศาสตร์

คำสำคัญ : ภาษาไทซิ่น การแปรของวรรณยุกต์ การแปรตามภูมิภาค ภาษาศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทซิ่น

Research Title : Tonal Geography of Tai Khun in Chiang Mai Province : A Foundation for Ethnic Tourism Development

Researcher : Thadchayodsapol Tanatuwanan, Sopita Thavorn, Suttida Suanpradit, Jumpit Sriwattanapong

Department : Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

Research Grant : Fundamental Fund 2021, Thailand Science Research and Innovation (TSRI)

Published Year : 2021

ABSTRACT

The objectives of this research were to analyze the regional variations of 15 dialects of Tai Kuen dialect in Chiang Mai Province., as well as to compare, comparatively analyze and group the Tai Kuen tonal system in Kung Tung in the Republic of the Union of Myanmar and the Tai Khun in Chiang Mai Province in Thailand and make a tonal geography map of the Tai Kuen language. The results showed that The Tai Kuen tonal system in Chiang Mai province has been subdivided into three regions: the main tonal system of 6 tones (B123-4) and the sub-tone system of type 1 and type 2 with 5 tones (B-merge). The distinguishing features that cause variations in the tonal system are the tone coalescences of the B tone (B=DL) in the type 1 subtonal system and the C123=DL4 tone conjugation in the main and the type 2 sub tonal systems. Regional variations of the Tai Kuen tone of Chiang Mai are in the same direction, which is caused by language contact, which is classified as an external factor. More speakers, such as Standard Thai, Chiang Mai dialect and Tai Yai of Kung Tung tend to influence the Tai Kuen language in areas with fewer speakers. The results of the comparative analysis and grouping of the Tai Kuen tonal system of both countries revealed 8 tonal systems by using the criteria of tonal split and coalescences between the B and DL tones. The tonal system can be classified into 3 groups: Group 1 BDL123-4, Group 2 BDL1234 and Group 3 B1234, DL123-4 and using the criteria for the number of tonal phonemes, can be divided into 2 groups which are the 5 tone system and the 6 tone system including presenting the results grouping of Tai Khun tonal systems in a linguistic map.

Keywords : Tai Kuen, Tonal variation, Regional variation, Tai Kuen Tonal Geography